

Dosarul nr. 2ra-2484/18

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) A. Cucerescu
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) I. Secrieru, A. Danilov, Iu. Cimpoi

DECIZIE

19 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Dumitru Mardari

examinând recursurile declarate de Popa Mariana și Popa Anatolie, reprezentați de avocatul Panțîru Victor și Baltag Victor, reprezentat de avocatul Hriplivaia Valentina,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Popa Mariana și Popa Anatolie împotriva lui Baltag Victor cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune,

împotriva deciziei din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de Popa Mariana, Popa Anatolie și Baltag Victor și s-a menținut hotărârea din 19 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 20 mai 2017 Popa Mariana și Popa Anatolie au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Baltag Victor cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantii au menționat că la 18 septembrie 2011, aproximativ la ora 14:30 pârâtul conducând automobilul de model "Ford Mondeo" cu nr. de înmatriculare C NF 59, pe str. Albișoara din direcția str. M. Viteazul spre str. A. Pușkin, în apropierea intersecției cu bd. Renașterii, cu viteza de circa 95 km/oră, a tamponat biciclistul Popa Dragomir, care în urma impactului a decedat pe loc.

Prin sentința din 16 aprilie 2015 a Judecătoriei Rîșcani, municipiul Chișinău, Baltag Victor a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip deschis și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Sentința în cauză a fost menținută prin decizia din 06 iulie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

De asemenea, reclamanții au specificat că pârâtul nu și-a recunoscut vinovăția sau cel puțin nu a cerut iertare pentru cele întâmplate, fapt ce i-au determinat să se adreseze în instanța de judecată întru restabilirea drepturilor încălcate și recuperarea prejudiciului material și moral.

Popa Mariana și Popa Anatolie au solicitat încasarea de la Baltag Victor a sumei de 200 000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru fiecare, încasarea sumei de 102 788 de lei cu titlu de prejudiciu material și încasarea sumei de 6 476,55 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prin hotărârea din 19 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Popa Mariana și Popa Anatolie.

S-a încasat de la Baltag Victor în beneficiul Mariane Popa suma de 100 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

S-a încasat de la Baltag Victor în beneficiul lui Popa Anatolie suma de 100 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, pretențiile s-au respins.

Prin decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de Popa Mariana, Popa Anatolie și Baltag Victor și s-a menținut hotărârea din 19 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 10 octombrie 2018 prin intermediul oficiului poștal Popa Mariana și Popa Anatolie, reprezentați de avocatul Panțiru Victor au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Recurenții Popa Mariana și Popa Anatolie în motivarea recursului au menționat că atât prima instanță, cât și instanța de apel neîntemeiat au concluzionat că nu au fost prezentate probe care ar atesta prejudiciul material solicitat în mărime de 102 788 de lei, or, compensarea cheltuielilor de înmormântare necesare este prevăzută expres de art. 1419 alin. (4) Cod civil, și instanțele de judecată urmau să se pronunțe doar în privința cuantumului acestora.

În legătură cu natura prejudiciului moral, recurenții au specificat că evaluarea acestuia nu se poate face prin folosirea unor criterii obiective, dauna materială fiind externă realităților materiale și întinderea ei nu poate fi determinată decât prin aprecieri și nu prin operarea cu criterii precise, ci doar în baza unor aprecieri subiective în care rolul hotărâtor îl are posibilitatea de orientare a instanței în cunoașterea sufletului uman și a reacțiilor sale.

La fel recurenții au relatat că referitor la pretenția privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, la materialele cauzei au fost anexate înscrisuri care probează cheltuielile reale, necesare și rezonabile pentru asistența juridică, iar instanțele de judecată ilegal au respins acest capăt de cerere.

La 04 decembrie 2018 Baltag Victor, reprezentat de avocatul Hriplivaia Valentina, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, cu modificarea hotărârilor judecătorești prin micșorarea prejudiciului moral încasat.

Recurentul Baltag Victor, în motivarea recursului a menționat că hotărârile judecătorești în partea încasării prejudiciului moral sunt arbitrare și nemotivate, iar cuantumul prejudiciului moral încasat este unul exagerat.

De asemenea, referitor la invocarea de către Popa Mariana și Popa Anatolie precum că nu și-a recunoscut vina, a menționat că în instanța de apel și-a recunoscut vina, a încercat să acorde careva ajutor părților vătămate și se căiește pentru cele întâmplate, însă ajutorul acordat a fost refuzat.

Totodată, a specificat că prin săvârșirea infracțiunii din imprudență, părților vătămate le-au fost cauzate suferințe psihice în legătură cu pierderea fiului, însă în același timp, sumele încasate de instanțele de judecată cu titlu de prejudiciu moral sunt exagerate și nejustificate în raport cu acțiunile sale și gradul de vinovăție, luând în considerație faptul că infracțiunea imputată este una comisă din imprudență.

Or, condamnarea pentru comiterea faptei prejudiciabile, la pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, constituie în sine o satisfacție pentru părțile vătămate.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursurilor, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 18 septembrie 2018, însă date ce ar confirma recepționarea de către părți a deciziei motivate a instanței de apel, la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, recursul declarat de Popa Mariana și Popa Anatolie, reprezentați de avocatul Panțiru Victor la 10 octombrie 2018 și recursul declarat de Victor Baltag, reprezentat de avocatul Hriplivaia Valentina la 04 decembrie 2018, se consideră depuse în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 12 decembrie 2018, recursurile declarate de Popa Mariana și Popa Anatolie, reprezentați de avocatul Panțiru Victor și Baltag Victor, reprezentat de avocatul Hriplivaia Valentina au fost considerate admisibile.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile cererilor de recurs, Colegiul consideră necesar de a admite recursurile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

La caz se constată că, Baltag Victor, la 18 septembrie 2011, aproximativ orele 14:30, deplasându-se la volanul automobilului de model „Ford Mondeo” cu n/î C NF 579, în str. Albișoara, mun. Chișinău, din direcția str. M.Viteazul spre str. A.Pușkin, în apropierea intersecției cu bd. Renașterii, a condus automobilul cu viteză de 95 km/h, a tamponat biciclistul Popa Dragomir, care traversa str. Albișoara.

În rezultatul accidentului rutier, biciclistului Popa Dragomir, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 108/1721 din 09 noiembrie 2011, i-au fost cauzate leziuni corporale, calificate ca vătămări corporale grave, care au dus la decesul ultimului.

Prin sentința din 16 aprilie 2015 a Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău, Baltag Victor a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe un termen de 4 ani.

Prin decizia din 06 iulie 2015 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, au fost respinse ca nefondate apelurile avocaților Vitalie Țaulean și Constantin Vornicescu declarate în numele inculpatului Baltag Victor, cu menținerea sentinței.

La 10 aprilie 2016 Popa Mariana și Popa Anatolie au expediat în adresa lui Baltag Victor pretenția privind recuperarea prejudiciului material și moral, care a fost recepționată de ultimul la data de 19 aprilie 2016 (f.d. 25-26).

La 20 mai 2017 Popa Mariana și Popa Anatolie au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Baltag Victor cu privire la repararea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de asistență juridică.

Fiind investită cu judecarea acțiunii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii și a reținut că reclamanții nu au prezentat nici o probă confirmativă care ar atesta prejudiciul material solicitat pentru funeraliile fiului Dragomir.

Totodată, prima instanță a concluzionat despre necesitatea admiterii parțiale a pretenției cu privire la încasarea prejudiciului moral și a dispus încasarea de la Baltag Victor în beneficiul lui Popa Anatolie și Popa Mariana a sume de 100 000 lei pentru fiecare cu titlu de prejudiciu moral, care constituie o sumă echitabilă, în așa fel încât să asigure o compensare suficientă a acestora.

Referitor la suma solicitată de reclamanți în mărime de 6 475,55 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate pe parcursul examinării cauzei penale, prima instanță a stabilit că suma în cauză a fost una convențională, stabilită cu reclamanții, însă care de fapt nu a fost achitată de către reclamanți avocatului.

Judecând apelurile declarate de Popa Mariana, Popa Anatolie și Baltag Victor, instanța de apel a reținut că hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală.

Colegiul conchide că, la depunerea cererii de chemare în judecată, drept temei al pretențiilor sale cu privire la repararea prejudiciului material, Popa Mariana, Popa Anatolie au prezentat lista cheltuielilor pentru funeraliile lui Dragomir Popa în sumă totală de 102 788 de lei (f.d. 27-28).

La caz, se reține că examinând capătul de cerere cu privire la repararea prejudiciului material, instanța de apel a concluzionat că nu pot fi reținute argumentele apelanților Popa Mariana și Popa Anatolie, dat fiind faptul că aceștia nu au prezentat probe ce ar confirma suma prejudiciului solicitat.

Colegiul civil, comercila și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră concluziile instanței de apel în acest sens ca fiind eronate din considerentele ce urmează.

Integritatea fizică a persoanei este un atribut esențial și un drept fundamental al persoanei, care în caz de orice vătămare corporală poate pretinde o compensație

bănească sau de altă natură prin repararea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrității corporale sau prin vătămare a sănătății ori prin deces.

Conform art. 1398 alin. (1) și (2) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

În litigiul dedus judecării, prejudiciul cauzat se materializează prin cheltuielile suportate de părinții Popa Mariana și Popa Anatolie, pentru funeraliile fiului Dragomir.

După cum s-a menționat, instanțele de judecată au respins integral pretenția înaintată de Popa Mariana și Popa Anatolie privind încasarea prejudiciului material pentru funeraliile fiului Dragomir, întemeindu-și concluziile pe prevederile art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă, care prevede că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu prevede altfel.

Însă, la soluționarea litigiului, instanțele nu au aplicat prevederile art. 1419 alin. (4) din Codul civil, care prevede că, persoanele obligate să repare prejudiciul cauzat prin deces vor fi ținute să compenseze și cheltuielile de înmormântare necesare, ținând cont de statutul social al defunctului și de obiceiurile locale, persoanei care le-a suportat.

Deci având în vedere normele precitate, Colegiul reține că la stabilirea despăgubirilor în cazul în care prin fapta ilicită s-a cauzat moartea unei persoane, în primul rând se vor lua în calcul toate cheltuielile de înmormântare, inclusiv cele legate de serviciile rituale și bisericești, procurarea îmbrăcăminte, în limitele ce nu depășesc costul acestora în localitatea respectivă, confirmate prin probele respective.

Astfel instanța de apel nu a ținut cont de faptul că cheltuielile de înmormântare sunt considerate cheltuieli necesare, instanța de apel urmând să se pronunțe doar asupra cuantumului acestora, raportat la obiceiurile localității respective și nu în privința existenței lor.

Or, întru stabilirea cuantumului cheltuielilor de înmormântare, instanța de apel urma să stabilească componentele și ritualurile pentru înmormântare necesare (serviciile rituale și bisericești, procurarea îmbrăcăminte), care formează costul final al acestora.

Analizând circumstanțele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

Totodată, Colegiul menționează că la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să supună examinării și pretențiile înaintate de Popa Mariana și Popa Anatolie cu privire la repararea prejudiciului moral.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de Popa Mariana și Popa Anatolie, reprezentați de avocatul Panțîru Victor și Baltag Victor, reprezentat de avocatul Hriplivaia Valentina.

Se casează integral decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată judecată depusă de Popa Mariana și Popa Anatolie împotriva lui Baltag Victor cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Dumitru Mardari